

Stimată doamnă Ioana Ene Dogioiu,

Urmare a solicitării unui punct de vedere asupra numirii unui procuror anume desemnat potrivit Legii nr.49/2022, vă transmit următoarele considerații:

Procedura de desemnare a procurorilor ce vor efectua urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite de judecătorii și procurorii, membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe, precum și de judecătorii Curții Constituționale a României, este reglementată de dispozițiile Legii nr.49/2022 privind desființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.

Arhitectura acestui act normativ plasează în centrul procedurii de selecție Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, garant al independenței justiției în lumina art.133 alin.1 din Constituția României, organism colegial care propune procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție numirea procurorilor selectați, urmând ca acesta să se pronunțe în termen de 30 de zile de la data primirii propunerilor.

Pe de altă parte, așa cum și dvs ați menționat în solicitarea adresată ministrului Justiției (MJ), art.132, alin.1 din Constituția României statutează că "Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului Justiției". Acest principiu constituțional a făcut obiectul unei interpretări și aplicări fluctuante de-a lungul timpului, atât din partea instituțiilor vizate, cât și din partea judecătorului constituțional. Cea mai recentă ilustrare a acestei incertitudini poate fi găsită în jurisprudența din anul 2018, respectiv în DCC nr.136/2018 și DCC nr.358/2018, (Constituția României, comentariu pe articole, Ediția 2, coordonator I.Muraru, S.Tănăsescu, Editura C.H.Beck, 2019, p.132).

Plecând de la premisele legale anterior expuse, în raport de natura juridică, obiectul, și finalitatea Ordinului emis de Proc Gen al PÎCCJ sub nr.108/3.06.2022, prezentăm în cele ce urmează poziția MJ relativ la întrebările ce fac obiectul solicitării.

1. Ordinul nr.108/2022 emis de PG PÎCCJ are, într-adevăr, natura unui act administrativ cu caracter individual, iar o astfel de calificare atrage posibilitatea analizării ordinului din

perspectiva legalității sale. Controlul de legalitate intra sub incidența de reglementare a Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ și presupune ca actul administrativ, prin definiție emis în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, să intre în conflict cu însuși actul normativ de forță superioară în considerarea căruia a fost emis. Pe aceste premise, ipoteza pe care o aveți în vedere în preambulul solicitării nu evocă motive de nelegalitate a ordinului menționat iar controlul de legalitate se exercită în cazurile și condițiile prevăzute de legea anterior menționată. În consecință, asupra corectitudinii ordinului nr.108/2022 s-ar putea pronunța doar instanța de contencios administrativ competentă teritorial și material, în cazul în care actul administrativ ar face obiectul controlului de legalitate, în cadrul procesual definit de Legea nr.554/2004.

2. În dezvoltarea precizărilor introductive privind procedura de selecție și numire a procurorilor în condițiile art.3, alin.1 din Legea nr.49/2022, subliniem că, dincolo de rolul constituțional de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii deține și rolul esențial în privința gestiunii carierei judecătorilor și procurorilor. De altfel, potrivit art.1 din Legea nr.317/2004, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției, este independent și se supune în activitatea sa numai legii. Acestea sunt și rațiunile pentru care selecția este inițiată prin depunerea opțiunii procurorilor candidați la Consiliul Superior al Magistraturii, verificarea îndeplinirii condițiilor cerute de art.4 din Legea nr.49/2022 se realizează prin direcția de specialitate din cadrul aceluiași organism colegial, iar propunerile de numire sunt rezultatul dezbaterilor în Plenul Consiliului. Așa cum Ministerul Justiției a subliniat în repetate rânduri, o procedură de numire validată în Plenul Consiliului și precedată de verificări ale aparatului propriu constituie o puternică garanție de independență, legitimitate și oportunitate a numirii procurorilor ce vor avea competență specială de urmărire penală a magistraților. Din perspectiva prevederilor legale amintite, MJ nu deține instrumente exclusive sau specifice apte a evalua adecvarea sau inadecvarea unui procuror care a depus opțiunea pentru numirea în funcția de raportare, condițiile privind gradul profesional, vechimea, conduita morală, experiența profesională și, finalmente, oportunitatea numirii intrând în sfera de competență și apreciere a Plenului CSM.

3. Legea nr.49/2022 răspunde cu succes imperativului de înlocuire a fostei Secții pentru investigarea infracțiunilor din justiție cu un mecanism deja existent și funcțional, mult mai rapid și mai eficace, capabil să asigure independența individuală a judecătorilor și procurorilor. Procedura de desemnare a procurorilor pleacă de la ideea că CSM, în Plenul său, acționează ca garant al independenței justiției și are o natură competitivă în interiorul bazinului de selecție format din procurori care dețin cele mai înalte grade în ierarhia proprie, promovând toate concursurile pentru a dobândi aceste grade. Condițiile de numire pe care procurorii trebuie să le îndeplinească sunt evaluate potrivit prevederilor legale, iar votul acordat de organismul reprezentativ în gestionarea carierei magistraților este cel care dă finalitate procedurii de selecție. Soluția promovată de Ministerul Justiției este rezultatul consultărilor tuturor părților interesate și responsabile de buna funcționare a mecanismelor

sistemului judiciar român, fiind de altfel avizată de Consiliul Superior al Magistraturii, cu precizarea că pe durata ultimilor 3 ani au existat alte 3 tentative de desființare a SIIJ: o inițiativă parlamentară în 2019, o a doua inițiativă parlamentară în 2020 și un prim proiect al Guvernului în anul 2021. Aceste 3 proiecte au fost toate respinse, singurul proiect care a trecut de Parlament fiind cel promovat de actualul MJ, care s-a concretizat deja în Legea nr. 49/2022 privind desființarea SIIJ și pentru modificarea Codului de procedură penală.

În aceste condiții, funcționalitatea construcției proiectate prin Lg.nr.49/2022 ar putea fi subiect al evaluării sau criticilor pe măsură ce desfășurarea activității procurorilor desemnați a efectua urmărirea penală în cauzele privind infracțiuni săvârșite de magistrați ar evidenția disfuncționalități importante, recurente, sistematice și insurmontabile, de natură a pune sub semnul întrebării viabilitatea soluției promovate de ministerul Justiției. Aplicabil oricărei instituții, opinăm că eficiența în timp, stabilirea unor obiective și atingerea acestora în acord cu rațiunile ce justifică înființarea instituției, racordarea rezultatelor la așteptările legitime publice, integrarea în arhitectura de sistem sunt parametrii care pot altera sau îmbunătăți nivelul de încredere al opiniei publice relativ la instituția de raportare. Pe de altă parte, orice incident surmontabil, de orice natură, ce poate fi depășit prin instrumente specifice regăsite în corpul normei de reglementare a funcționării instituției sau în norme generale de sistem, nu ar putea, privit "ut singuli", să afecteze percepția publică de ansamblu asupra instituției. Aceste incidente pot fi tratate punctual, cu soluții legale sau de management adecvate și sunt, de altfel, inerente oricărei construcții noi, operaționalizând astfel funcția de control-reglare, consacrată în teoria managementului organizațional.

4. Natura juridică a Ordinului nr.108/2022 emis de PG al PICCJ impune analiza cazurilor și condițiilor de revocare a unui act administrativ, privite în lumina dreptului comun în materie- Lg.nr.554/2004 a contenciosului administrativ. Dispozițiile art.1, alin.6 coroborate cu cele ale art.7, alin.1 din legea amintită conduc la concluzia că revocarea este atributul emitentului actului administrativ, în situația în care actul nu a intrat în circuitul civil și nu a produs efecte, plecând totodată de la premisa că actul nu îndeplinește condiția de legalitate, de conformitate cu legea în a cărei aplicare a fost emis. Am arătat în precedent că o astfel de ipoteză nu este însă conturată în conținutul solicitării pe care dvs ați adresat-o ministrului justiției, fiind de remarcat, în același timp, că ministrul nu este emitentul actului administrativ pus în discuție.

Pe de altă parte, în situația particulară a Ordinului nr.108/2022, încetarea calității de procuror anume desemnat în vederea efectuării urmăririi penale a infracțiunilor săvârșite de judecători și procurori este reglementată expres prin Legea nr.49/2022.

Astfel, art.8 din lege enumeră cazurile de încetare a acestei calități și descrie procedura specifică prin care Plenul Consiliului Superior al Magistraturii analizează existența unuia dintre cazuri și, dacă este cazul, formulează propuneri de încetare a calității de procuror

având competența descrisă la art.3, alin.1 și 3. Analiza textelor de lege evocate conduce cu necesitate la trei concluzii.

Mai întâi, din perspectivă cronologică, eventuala incidență a cazurilor de încetare a calității este plasată ulterior numirii și începerii activității procurorului. Apoi, printre cazurile enumerate de lege nu se regăsesc împrejurări suprapuse contextului la care dvs faceți referire în solicitarea adresată MJ. În fine, MJ nu îi sunt oferite instrumente singulare și specifice în procedura de încetare a calității de procuror anume desemnat la SUPC din cadrul PÎCCJ.

Așadar, prin simetrie cu procedura de numire a procurorilor ce vor efectua urmărirea penală în cazul judecătorilor și procurorilor, Lg.nr.49/2022 atribuie Consiliului Superior al Magistraturii, garant al independenței justiției, rolul central în privința încetării acestei calități - ubi eadem est ratio, eadem solutio esse debet.

Cu deosebită considerație,

Cătălin Predoiu